

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З КРАСАВІКА 1955 ГОДА ●

№ 10 (3646) ●

● СЕРАДА, 27 КАСТРЫЧНІКА, 2021

ВЫДАННЕ “ГОЛАС РАДЗІМЫ” ЧЫТАЙЦЕ Ў ІНТЭРНЭЦЕ НА ПАРТАЛЕ ZVIAZDA.BY

Паэтычны свет Абая: прачытанне ў цэнтры Еўропы
Стар. 3

Жылі музыкі ў Капылі
Стар. 4

Меншасць і большасць у люстэрку навукі
Стар. 7

КАНТЭКСТ

Нашы людзі на арбіце

На борце Міжнароднай касмічнай станцыі закончылася “зорная камандзіроўка” Алега Навіцкага. І змяніў нашага земляка, героя Расіі на адказнай пасадзе камандзіра МКС Антон Шкаплераў – таксама Герой Расіі, у якога моцныя беларускія родавыя карані.

На нашых вачах творыцца “касімічная кінагісторыя”. Прычым з самым непасрэдным удзелам нашых супляменнікаў. Безумоўна, першы ў гісторыі кінапраект са здымкамі ў касмічных караблях, на МКС выклікаў велізарную цікавасць у свеце. Ды вывеў зноў касмічную тэму на, можна сказаць, высокую арбіту грамадскага інтэрэсу. І пакуль расійскі кінажыўтэатр – актрыса Юлія Перасільд і рэжысёр Клім Шыпенка – купаюцца ў промнях славы, яе водбліскі падсвечваюць і касманаўтаў Антона Шкаплерава ды Алега Навіцкага. Якія, дарэчы, сыгралі свае ролі для мастацкага фільма “Выклік”. Бо першы, мы ведаем, узначаліў “кінаэкспедыцыю” на МКС, дапамагаў актрысе з рэжысёрам у паскораным рэжыме, з нуля за тры месяцы падрыхтавацца да паляту і працы ў космасе, а потым сам і даставіў кінагрупу на арбіту. Прайшла інфармацыя: у фільме Шкаплераў будзе ў ролі касманаўта Антона. Цікава, ці знайшлася роля Алегу Навіцкаму, камандзіру карабля “Союз МС-18”? Гэта ж дзякуючы яму кінажыўтэатр паспяхова вярнуўся з арбіты, прызямліўся 17 кастрычніка

Сустрэча на арбіце. Кастрычнік 2021 года. Пётр Дуброў, Антон Шкаплераў, Юлія Перасільд, Клім Шыпенка і Олег Навіцкі. Фотаздымак з сацсеткі https://vk.com/anton_astrey – афіцыйнай публічнай старонкі касманаўта “Роскосмоса” Антона Шкаплерава.

пад казахстанскім Джэзказганам. Наколькі адказнай была праца ў Алега Віктаравіча (якому, дарэчы, у часе працы на арбіце – 12 кастрычніка – споўнілася 50 гадоў) – сведчыць такі факт. Аказваецца, калі прызямлялася 19 чэрвеня 1963 года наша супляменніца, першая ў свеце

жанчына-касманаўт Валянціна Церашкова (пазыўны “Чайка”), падліў слямі Мурашкіна. “Ого, куда я просвістела...” – сказала выскоўцам Чайка, як давядалася, што прызямлілася не ў Ка-

захстане. Здымачная група беларускага Агенцтва тэлевізійнага карэспандэнта Святлана Карульская і апэратар Віталь Моцін – былі побач, калі Алега Навіцкага падымалі са спускальнага апарата. Урадженец горада Чэрвеня на гэты раз прабыў на арбіце 191 дзень, і гэта па яго

просьбе і землякоў-беларусаў падключылі ў пошукавую экспедыцыю на Зямлі, дапусцілі да касманаўта ў першыя хвіліны пасля вяртання з арбіты. У інтэрнэце ёсць эксклюзіўны рэпартаж АНТ. Олег Навіцкі праходзіць рэабілітацыю, а ў снежні абяцаў наведацца дадому, у Беларусь.

Што да Шкаплерава, то стартваў ён у космас, ужо чацвёрты раз, 5 кастрычніка: у якасці камандзіра карабля “Союз МС-19”, суправаджаў кінаэкспедыцыю – і кінагероя. Праца яго на МКС прадаўжаецца ў складзе 66-й працяглай экспедыцыі. Калі ўсё пойдзе па плане, то і Антон Мікалаевіч сустрэне там сваё 50-годдзе: 20 лютага ў 2022-м. Хоць нарадзіўся ён у Севастопалі (дакладней, у Балаклаве), ды мае па бацьку беларускія родавыя карані. На адной з прэс-канферэнцый на пытанне, кім сябе лічыць, украінцам ці рускім, Антон Мікалаевіч адназначна адказаў, што ён беларус (Гл. : “З Быхаўшчыны – у космас” – ГР, 25.04.2013; “Быхаўскія карані Антона Шкаплерава” – ГР, 19.09.2018); “Шляхі да зорак” – (ГР, 01.10.2018).

Іван Ждановіч

З АРХІВАЎ ЧАСУ

Беларускія сляды ў Каліфорніі

“Хвалёныя бубны за гарамі!..” Так іранічна пісаў колішні Мікалай Судзілоўскі, больш вядомы за межамі Беларусі як **Ніколай Русель** або **Nicholas Russel**, згадаючы жыццё выхадцаў з Расійскай імперыі ў амерыканскім “Залатым штате”. Бо і насамрэч жыццё ў ЗША часцяком не ўдавалася.

Што не ўсім там, за акіянам, добра – таму і Судзілоўскі сам быў прыкладам у пэўным сэнсе. Хаця гэта ж той самы Русель, што ў 1901-м пабыў і прэзідэнтам Сената Тэрыторыі Гаваі! Але наш аповед – пра час ранейшы, калі эмігранту,

“урачу і хірургу”, спецыялісту па хваробах вачэй, вуха і горла, які напрыканцы XIX стагоддзя вызначыўся актыўнасцю ў жыцці рускай і праваслаўнай сан-францыскай абшчыны, пасля многіх турбот запатрабаваўся сур’ёзна адпачынак. Каб адпачыць, ён з жонкай планавалі нават прадаць ледзь не ўсю маёмасць! Нам вядома, што перад тым пабачыў гэты беларус мясціны на ўсход ад Сан-Францыска па маршруце з Нью-Ёрка (у 1887-м), вандраваў па Каліфорніі паўднёвай цягніком ды па заходнім беразе заліва Сан-Францыска ў экіпажы. У канцы ж мая 1891-га выехаў ён з Сан-Францыска ў паўночна-ўсходнім кірунку. Хто быў з ім пры тым? Вергодна, што жонка Леакадзія (адзясціца з беларускімі родавымі каранямі, урач са спецыялізацыяй на хваробах жанчын і дзяцей), а можа і сябар Карл Сіверс, з якім разам паляваў, сек дрывы, чытаў, калі яны ўдваіх пасяліліся ў лясной зямлянцы. У сваім рэпартажы “Па Каліфорніі” доктар Русель даследуе феномен вака-

цыйнага турызму і гасціннасці, апісвае прадстаўнікоў флары, фаўны і соцыуму, ландшафт, архітэктур, транспарт... Закрынутая тэматыка жыцця ў Каліфорніі вельмі разнастайная. Падарожнікі пабывалі ў Сакраманта, і “залатаноснаму” графству Эль-Дарада — Плейсервілю і больш ці менш аддаленым ваколіцам — прысвечаны некалькі заключных раздзелаў тэксту. Цікавая дэталі: з пэўнага часу на бланкавай паперы доктара, якая выкарыстоўвалася, змяніўся адрас і тэлефон яго сан-францыскага офіса. Травелог дапісваўся на Гаваях, але застаўся няскончаным: з-за вялікай занятасці аўтара, наступных бурлівых падзей ды новых уражанняў. Русель шмат месца прысвяціў у рэпартажы “залатой ліхаманцы”, паглыбіўся ў тэхніку золатаздабычы, аналіз яе наступстваў для прыроды. Расказаў і пра метыса Джэка, які пазбавіўся свайго залатаноснага ўчастка з-за схільнасці да віскі. Урэшце вандрункі вырашылі наведаць славутае возера

Мікалай Русель

Таха, ды апісаннем іх выезду туды аповед абрываецца. Закрэслены ў рукапісе першапачатковы загаловак — “Два месяцы ў Сьера-Невадзе” — указвае на час, які быў праведзены Руселем і кампаніяй у той частцы штата.

→ Стр. 6

ISSN 0439-3619

9770439361003

21010

ПЕРАЕМНАСЦЬ ТРАДЫЦЫЙ

Дзед і ўнучка — кряззнаўцы

З жадання паўдзельнічаць у гарадскім конкурсе пачалося ў мінскай школьніцы Арыны Клімовіч захапленне гісторыяй Пухавіччыны, адкуль родам яе дзед

У верасні 2016-га мінская васьмікласніца Арына Клімовіч вырашыла прыняць удзел у гарадскім конкурсе даследванняў з тэмай “Тапонімы”. Яе дзядуля, Станіслаў Іванавіч Крэпскі, мае філалагічную адукацыю і быў зацікаўлены ў вывучэнні роднай яму Пухавіцкай старонкі. Таму параіў дадаць да выключна тапанімічнага матэрыялу і звесткі пра канкрэтную мясцовасць. Трэба, казаў, каб мясціны загаманілі пра сябе вуснамі пухавіцкіх старажылаў. Але пакуль рыхтавалася праца, “конкурс некуды знік”. І ў выніку з таго даследвання ў 50 старонак вырасла цэлая кніга: “Тапонімы роднага краю”.

І Арына, і яе дзядуля так захапіліся працай, што кряззнаўства, вывучэнне гісторыі Пухавіч, куды яны штогод прыязджаюць летавіцамі, кряззнаўства навакольных паселішчаў стала важкім клопатам іх жыцця. І як вынік — нова

кніга двух аўтараў: “Тапонімы роднага краю і побыт яго насельнікаў”. Яна пабачыла свет нядаўна ў мінскім выдавецтве “Белпринт”. І цікаўныя да гісторыі чытачы маюць магчымасць ажыццявіць унікальнае падарожжа ў адну з найбагацей на памяць мясцін Міншчыны.

Карыстаючыся ў асноўным народнай памяццю, звесткамі, атрыманымі ад старажылаў, аўтары ўзнаўляюць з розных стагоддзяў многія цікавосткі з гісторыі мястэчка. Уражваюць ладаннічныя сведчанні пра супольнае, міралюбнае жыццё ў Пухавічах прадстаўнікоў розных нацыянальнасцяў (беларусаў, ўржэяў, татар), прадстаўнікоў розных канфесій — праслаўных, каталікоў, іудзеяў, мусульман...

Мяркуючы па ўсім, у кнігі “Тапонімы роднага краю і побыт яго насельнікаў” павінен быць працяг. І ў новым выданні мы сустрэнемся з многімі людзьмі, хто нарадзіўся ў

Пухавічах і суседніх вёсках, спрычыніўся да тых мясцін. З Пухавіч — акадэмік Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі доктар медыцынскіх навук, прафесар Арнольд Смейновіч, доктар палітычных навук, кандыдат філасофскіх навук Мікалай Лабуш, акцёр Аля-

ксандр Лабуш, пісьменнік і журналіст Аляксандр Шабалін, кандыдат медыцынскіх навук Уладзімір Сянчук, кандыдат сельскагаспадарчых навук Аляксандр Матох, мастак Аляксандр Дасужаў, паэтэса і журналістка Вольга Савасцюк, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Марына Шкроб, чэмпіён свету па біятлоне сярод юніёраў Мікалай Правалоцкі ды шмат хто яшчэ з людзей, хто зрабіў і робіць шмат карыснага для Айчыны.

Нагадаем, што ў апошнія гады з’явілася некалькі цікавых кніг, прысвечаных пухавіцкім паселішчам, абсягам пухавіцкага кряззнаўства. Іх аўтары — Юрый Важнік, Зміцер Санько, Юрась Санько, Мікалай Кахановіч, Уладзімір Паўловіч. Можна смела сцвярджаць, што пухавіцкае кряззнаўства знаходзіцца на досыць высокім узроўні.

Кастусь Ладуцька

КАРЫСНЫ ДОСВЕД

Талантам у творчасці расці

Беларускі вакальны ансамбль “Каданс” паўдзельнічаў у Міжнацыянальным фестывалі “Спасибо, музыка, тебе!”, які праходзіў у Самары

Творчы форум у другі ўжо раз прайшоў пры падтрымцы адміністрацыі гарадской акругі Самара, Дома дружбы народаў вобласці, тутэйшых нацыянальных грамадскіх аб’яднанняў. І таленты з Самарскай абласной грамадскай арганізацыі беларусаў і выхадцаў з Беларусі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” у фестывалі паўдзельнічалі. А ладзіцца ён у гонар Міжнароднага дня музыкі (1 кастрычніка).

Прыемна адзначыць, што ў ліку ініцыятараў усталявання такога дня (адзначаецца з 1975 года) былі й вядомыя людзі, для якіх Беларусь — не чужая. У кампазітара Дзмітрыя Шастаковіча, нагадаем, прадзядуля

Кампазітар Дзмітрый Шастаковіч меў беларускія родавыя карані

па бацькоўскай лініі — ветуран Пётр Міхайлавіч Шастаковіч (1808–1871), які нарадзіўся ў мястэчку Шэметава (цяпер: Мядзельскі раён, Міншчына). А бацькам знакамітага амерыканскага скрыпача й дырыжора, у той час старшыні Міжнароднага музычнага савета пры ЮНЭСКО Егудзі Мянухіна, быў рабін Мойша Мянухін (першапачаткова Мнухін) — ураджэнец Гомеля. Дарэчы, менавіта Егудзі Мянухін сфармуляваў галоўную “этычную

задачу” музыкі: барацьба з жорсткасцю ў пачуццях і думках. Ён так і разумеў сваю місію: як барацьбу з жорсткасцю пры дапамозе музыкі, таленту. Ну а мэта святя ў Самары — зрабіць музыку даступнай і папулярнай у розных сляхах грамадства, дапамагчы наладжваць супраць між прадстаўнікамі розных народаў. Бо ці ж ёсць мова бо-

льш універсальная, чым мова музыкі!

Паўдзельнічалі ў шматнацыянальнай канцэртнай праграме салісты, творчыя калектывы нацыянальных грамадскіх аб’яднанняў і няздзелных школ вобласці, педагогі ды студэнты Самарскага дзяржінстытута культуры, Музычнага вучылішча імя Д. Г. Шаталава, дзіцячых школ мастацтваў, музычных школ і студый. Ад суполкі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” выступілі шматразовы лярэат і ўладальнік гран-пры ўсерасійскіх і міжнародных

конкурсаў-фэстаў мастацтваў беларускі вакальны ансамбль “Каданс” (мастачка кіраўніца — Іна Сухачэўская). Заўважым, што гэта — адзін з нямногіх самадзейных нацыянальных творчых калектываў у Самары, дзе ўмеюць тонка камбінаваць у праграмах некалькі напрамкаў музыкі: ад традыцыйных да сучасных. Да таго ж у выступленнях “Каданса” спалучаны вакальныя нумары з арыгінальна пастаўленай пад іх характэграфіяй. На гэты раз калектыв бліскуча паказаў беларускую народную песню “Лявоніха”, эстрадную “Гармонік грае”.

Як адзначае Ірына Глуска, прэзідэнт суполкі, яе гурты заўсёды ўдзельнічаюць у міжнацыянальных імпрэзах у вобласці: “Гэта ж для нас і магчымасць прадставіць беларускую культуру. Творчыя форумы, якія спрыяюць дружбе, міру і згодзе, з увагай да гісторыі, культуры розных народаў сёння актуальны”. Іна Сухачэўская нагадала, што творчыя калектывы суполкі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” — гэта ўжо яе прыгожая візітная картка. Святкаванне ж Дня музыкі спрыяе творчым кантактам прадстаўнікоў розных культур.

Фестываль праходзіў у самарскім Доме культуры “Заря”, і там жа ладзілася выстава нацыянальных музінструментаў. Сярод іх была й беларуская жалейка.

Мікалай Бойка, г. Самара

ШЛЯХ ДА ХРАМА

ЮЗАФ СТАНЕЎСКІ: “ДЛЯ ЎСІХ НАРОДАЎ ЁСЦЬ МЕСЦА Ў КАСЦЁЛЕ”

“Касцёл не можа быць той або іншай нацыянальнасці. Наш Касцёл — гэта Каталіцкі Касцёл, які аб’ядноўвае ўсіх. Для ўсіх народаў ёсць у ім месца. Кожны католік мае права захоўваць сваю нацыянальнасць, вызнаваць і практыкаваць сваю веру на сваёй роднай мове”, — сказаў Юзаф Станеўскі ў сваёй першай гаміліі ў якасці Мітрапаліта Мінска-Магілёўскай архідыяцэзіі.

Урачыстая цэлебрацыя з нагоды яго кананічнага ўступлення на пасаду адбылася ў Мінску 23 кастрычніка: у катэдральным касцёле Імя Найсвяцейшай Панны Марыі. З урачыстасці вялася прамая трансляцыя на партале Catholic.by.

Апостальскі нунцыў у Беларусі Антэ Ёзіч прадстаўляе новага Мітрапаліта Мінска-Магілёўскай архідыяцэзіі Юзафа Станеўскага

Ад імя дзяржаўных уладаў з віншаваннем да новага арцыбіскупа звярнуўся Упаўнаважаны па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў Аляксандр Румак. Ён адзначыў вялікую ролю Каталіцкага Касцёла ў беларускай грамадстве і выказаў спадзяванне на развіццё супрацоўніцтва Касцёла і дзяржавы ў такіх сферах, як ахова здароўя, адукацыя і сацыяльнае служэнне.

У няздзелю, на наступны дзень пасля цырымоніі афіцыйнага ўступлення на пасаду, арцыбіскуп звярнуўся Упаўнаважаны па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў Аляксандр Румак. Ён адзначыў вялікую ролю Каталіцкага Касцёла ў беларускай грамадстве і выказаў спадзяванне на развіццё супрацоўніцтва Касцёла і дзяржавы ў такіх сферах, як ахова здароўя, адукацыя і сацыяльнае служэнне.

Рыма-каталіцкі касцёл на Беларусі складаецца з чатырох аўтаномных дыяцэзій, якія дзеліцца на парафіі: стала заснавання супольнасці вернікаў. На 1 студзеня 2021 года ў ім налічвалася 499 рэлігійных суполак, і гэта другая па колькасці вернікаў канфесія (пасля праваслаўнай) у нашай краіне.

Ганна Лагун

Ансамбль “Каданс” на свяце

Паэтычны свет Абая: прачытанне ў цэнтры Еўропы

Нататкі пра тое, як класік казахскай літаратуры прыходзіць да беларускага чытача

стаўленні-казанняў, вядомых сягоння кожнаму даросламу жыхару Казахстана

Геніяльнасць вялікага Абая выявілася ў тым, што вершы ягоныя гучаць актуальна і сучасна ў трэцім тысячагоддзі: “Чым больш я ўчытваўся ў геніяльныя радкі Абая, тым больш і больш яны мне падабаліся. Асабліва пераклады на рускую мову праўдзівага майстра слова Усевалада Раждзественскага вельмі падахвоцілі мяне зрабіць пераклады на беларускую. Мне здавалася, што вершы Абая толькі што створаныя, толькі што шыра выдыхнуты ўсёй паўночна-чалавечых пачуццяў, нават чулася само біццё сэрца паэта. Такімі жывымі і сучаснымі яны мне бачыліся”, — гэта ўрывак з артыкула Міколы Мятліцкага ў часопісе “Простор”, які друкаваўся ў альманаху “Созвучие”.

Кожны паэт і перакладчык бачыць у паэзіі Абая найперш сваё, роднаснае і блізкае яму: “Паэтычны свет Абая геніяльна прасты: на палатне неабсяжнага стэпу звычайнымі фарбамі жыцця пераствораны няпроста лёс роднага народа. Як усё гэта сугучна з творчасцю нашага Янкі Купалы! — прадаўжае разважыць беларускі паэт. — І мне захацелася пачуць Абая ў сучасным дасканалым паэтычным падрадкавым перакладзе, пабачыць на свае вочы і пачуць сэрцам, які ён у поўным сэнсавым гучанні сваіх геніяльных радкоў”. Заўважым, што па творчую дапамогу Мікола Мятліцкі тады звярнуўся да Любові Шашковай — беларускі з Алматы, таленавітай паэтэсы. Дзякуючы ёй атрымаў падрадкоўнікі: зробіў іх, паўтарым, Кайрат Бакбергенаў. І далей: “У хуткім часе атрымаў я ўсе патрэбныя для працы падрадкоўнікі. Потым кожны з іх прайшоў з алоўкам у руках, унікаючы ў змест”.

“Абай, загучаўшы па-беларуску (а першыя публікацыі Міколы Мятліц-

Дыялог народаў і культур

На пачатку кастрычніка ў Нур-Султане прайшлі Дні культуры Беларусі ў Казахстане

Ва ўрачыстасях паўдзельнічалі і беларусы казахстанскай сталіцы. Пасля падзеі ў рэдакцыю напісаў кампазітар Дзмітрый Астаньковіч, які з 2013 года ўзначальвае Беларускі культурны цэнтр “Радзіма” Асамблеі народаў Казахстана горада Нур-Султана: “Дні культуры – вялікае свята для ўсіх казахстанцаў, і асабліва для беларусаў Казахстана! Культура беларусаў багатая і разнастайная. Знаёмства з ёй – нібы дакрананне да чагосьці чыстага, светлага, добрага і сапраўднага! Дзякуючы вялікім арганізатарам за тое, што ў няпростае час яны змаглі правесці Дні на карысць дружбы і ўзаема-разумення паміж народамі Казахстана і Беларусі!”

На партале беларускай Амбасады ў Казахстане ёсць падрабязная справаздача пра святочныя дні, а таксама і фотаздымкі: Міністр культуры Беларусі Анатоль Маркевіч уручае ганаровыя граматы Паўладарскаму абласному этнакультурнаму аб’яднанню “Беларусь”, згаданай суполцы з Нур-Султана і Фонду беларускай культуры “Спадчына” з Караганды. Тады, 3 кастрычніка, Міністр і Амбасадар Беларусі ў Казахстане Павел Уціопін сустраліліся з прадстаўнікамі дыяспары. Да таго ж 1-3 кастрычніка ў кінатэатры ГЦ “Керуен” прайшоў паказ беларускіх кінафільмаў. 2 кастрычніка быў Гала-канцэрт вядучых салістаў і творчых калектываў Беларусі ў Цэнтральнай канцэртнай зале “Qazaqstan”. У той жа дзень адкрылася выстава “Сучасная Беларусь вачыма мастакоў” у Нацыянальным музеі Казахстана. Прайшоў і турформар – у рэжыме анлайн, з удзелам прадстаўнікоў турыстычнай сферы абедзвюх краін.

У постсавецкім часе паступова складваецца традыцыя культурных абменаў. Прыкладам, у 2006 годзе ў Астане праходзілі Дні Мінска. Былі Дні культуры Казахстана ў Беларусі (2013, Мінск). У 2014-м быў візіт дзесячаў беларускай культуры ў Казахстан, а ў 2018-м гасцей з Казахстана вітала беларуская сталіца.

У працяг гэтых пра казахстанска-беларускія кантакты падаем тэкст, дасланы з Алматы. У Святланы Ананьевай, нагадаем, ёсць беларускія родавыя карані – гл. “Добры бераг дзяцінства” – ГР, 18.11.2010.

Іван Ждановіч

багацце прыроды, да таго ж адкрытасць, гасціннасць жыхароў аўлаў дадалі нешта вельмі важнае ды істотнае ў разуменне чалавека і чалавечнасці”.

Працуючы над “Словамі настаўленняў”, Абай разважаў: “Вазьму ў спадарожнікі паперу і чарніла ды буду запісваць усе свае думкі. Можа, камусьці прыйдзецца да душы якое-небудзь маё слова, і ён перапіша яго для сябе ці проста запомніць. А калі не, то мае словы, як той казаў, застануцца пры мне”. Паэт уступае ў дыялог з будучымі чытачамі, з даследчыкамі сваёй творчай спадчыны. Цікава, што У. Гніламедаў выявіў сугучнасць “Словаў настаўленняў” і мудрых “Казак жыцця” Якуба Коласа, пакрысліў, што “творчасць Абая споўнена магутнага і своеасаблівага паэтычнага пантэізму, які на ўзроўні свядомасці дэ яшчэ больш падсвядомасці вельмі адчувальны і ў беларускім слове, і ў беларускай нацыянальнай ментальнасці”. Яшчэ заўважым, што асветніцтва Абая пераклікаецца з асветніцкім пачаткам у творчасці Францішка Багушэвіча. У Абая чытаем: “Не для забавы я складаю вершы, ня выдумкамі выпаўняю іх” ці “Майстэрства і праўда — мэта ў гэтым слевка”. Такія выслоўі цалкам да месца і ў тыпалагічнай характарыстыцы такса-

ма ж і беларускай літаратуры як XIX, так і XX стагоддзяў.

Абай Кунанбаеў, які і Янка Купала, пражыў толькі 60 гадоў. Але сваімі творами, шэдэўрамі падняў казахскую літаратуру на новую ступень развіцця. Заслужаны дзеяч культуры Беларусі Мікола Мятліцкі перакладаў Абая ва ўзросце, у якім, разважае, той ствараў самыя “аспялыя” вершы: “Такі ўзростава кантакт даваў магчымасць мудра зсяродзіцца. Як акын, пагладжваючы белую бараду, паўтараў за Абаем яго мудраслоўі ўжо на сваёй роднай мове, шукаючы найдакладныя адпаведнасці. Аглядаў зрокам уяўлення стэп ягоны, сустракаў кожную творчую раніцу ля казахскіх юртаў. Бачыў, як лёсавырашальна сударэацца тагачаснае жыццё казахў з нашым беларускім — з памкненнем да лепшае долі. А гэта ж творчае

Дарэчы. Наша газета пісала, што паэту Міколу Мятліцкаму прусуджана была міжнародная прэмія “Алаш” (“За Абая — удзячнасць” — ГР, 22.06.2017). Прэмія ўручаецца ў Казахстане за значныя дасягненні ў казахскай літаратуры ці ў яе пашырэнні ў іншых краінах. Беларускі паэт ушанаваны як перакладчык кнігі паэзіі Абая “Стэпавы прастор” на беларускую мову, якая выйшла ў Мінску.

шчасце: зноўку пераасэнсавач тое, чым жыў сапраўды Паэт, што ён пастараўся данесці сваім суайчыннікам і ўсяму свету. Я прыйшоў да яго ў новым часе з шыроতাў гэтага свету, таму з непрыхаванаю ўвагай стараўся пачуць ягоную кожную думку, адрадзіць яе ў родным слове”.

Паэтычны зборнік “Абай. Стэпавы прастор. Выбраныя вершы” (2011) адкрываецца зваротам да чытача “Мысляр, асветнік, гуманіст” Анатоля Смірнова, які на той час быў Нальзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Казахстан у Рэспубліцы Беларусь. Ён піша: “Ёсць паэты, чыіх зямных дзён дастаткова, каб не толькі абясмерціць сваё ўласнае імя, але і падараваць бессмяротце народу, да якога яны прыналежаць. У рускіх гэта Пушкін, ва ўкраінцаў — Шаўчэнка, у беларусаў — Купала. Менавіта з плеяды такіх волатоў і казахскі мысляр, асветнік і гуманіст Абай Кунанбаеў — аўтар пранікнёных вершаў і паэм пра лёс простага чалавека з казахскіх стэпаў, а таксама незабыўных маральна-этычных на-

каза з’явіліся на старонках часопіса “Польмян”, ідзе і ў шырокі беларускі свет, у еўрапейскую прастору. Паэт становіцца поплич з нашымі класікамі, творы яго пачынаюць удзельнічаць у вырашэнні адвечнай задачы мастацкага слова: яднаць здаровыя, стваральныя сілы народа, мацаваць фундамент гуманістычнага развіцця грамадства,” — так завяршае сваё Пасляслоўе да кнігі “Стэпавы прастор” вядомы рупівец на ніве ўзаемадзеяння народаў і літаратуры, журналіст і пісьменнік, перакладчык Аляксандр Карлюкевіч.

Ерлан Сьдзіякаў, акадэмік НАН Казахстана, рэктар Еўразійскага нацыянальнага ўніверсітэта імя Л. М. Умліліева, Нур-Султан

Святлана Ананьева, загадчыца адзела міжнародных сувязяў і сусветнай літаратуры Інстытута літаратуры і мастацтва імя М. Ауэзава, Алматы.

У публікацыі выкарыстаны карціны мастака Нурулана Шылыбаева з цыкла “Трыпціх”.

Творчасць Абая Кунанбаева (1845–1904) — унікальная з’ява. Прычым не толькі для азіяцкага — і для сусветнага літаратурнага працэсу. “Як уважлівае інтэлектуальнасці, маральнай і духоўнай культуры свайго народа Абай ёсць, несумненна, дасягненне сусветнага парадку”, — казаў пра творцу вядомы пісьменнік Чынгіз Айтматаў.

Прэзідэнт Рэспублікі Казахстан Касым-Жамарт Такаеў, разважаючы пра важнасць вывучэння асобы і творчасці Абая не толькі для казахскага народа — для ўсіх этнасаў шматнацыянальнага Казахстана, у артыкуле “Абай і Казахстан у XXI стагоддзі” піша, што творы “мудрага паэта могуць узбагаціць духоўнае жыццё не толькі казахў, але і ўсяго чалавецтва, бо змест твораў Абая поўны агульначалавечых каштоўнасцяў”. Асобу паэта дакладна характарызуе і ягонае ўласнае выказанне з сорака трыццаці са “Словаў настаўленняў”: “Розум адрознівае карыснае ад шкоднага, але нават сілай розуму не адолець таго ліха. І адолець яго можа толькі той, хто злучыць у сабе сілу розуму і сілу волі. Хто здолее засяродзіць у сабе розум і волю, той падобны да хутканогога скакуна: яму падуладна ўсё”.

Ведваючы і чытаючы Абая ў Беларусі. Нядаўна паспяхова завяршыліся Дні культуры Беларусі ў Нур-Султане ды зноў актывізавалі цікавасць да спадчыны вялікага паэта-мысляра. Яго паэзія загучала на беларускую мову ў выдатных перакладах Міколы Мятліцкага. Падрадкавы ж пераклад паэзіі Абая выканаў старшыня Саюза літаратурных перакладчыкаў — Тэржіман, галоўны рэдактар часопіса “Простор”, паэт і перакладчык нямецкіх, сербскіх і лужыцкіх паэтаў Кайрат Бакбергенаў.

Помніцца нам, як у жніўні 1995-га на юбілейнай сесіі Нацыянальнай акадэміі навук Казахстана, прысвечанай 150-годдзю з дня нараджэння Абая Кунанбаева, акадэмік НАН Беларусі Уладзімір Гніламедаў параўноўваў вершы “Лета” Абая і “Лета” Янкі Купалы. У абаяўскім “Леце” гаворка — пра стэпавыя шаўковыя травы, пашы, пра табун жарабіц, якія “цяжка дыхаюць”, у Купалы ж “цягнуцца стройна шнурч каласістыя”, працуюць касцы, а недзе ўжо і “серп заскакаў”. Дакладчык працягваў словы народнага пісьменніка Казахстана Морыса Сімашкі: “Абай — гэта лютэтка і душа народа”. Згадаў пра сваё ўспрыманне казахскага стэпу цалінным летам: “Казахстанскі стэп шмат у чым перамяніў маё ўяўленне беларуса аб прасторах і адлегласцях, пра

Жылі музыкі ў Капылі

Вядомы гарманіст і педагог, кіраўнік гуртоў “Дударыкі” ды “Мінскія музыкі” Дзмітрый Ровенскі расказвае пра пару юнацтва ў Капылі, першыя крокі ў музыку й тых людзей, што былі з ім побач

Летась гурту “Дударыкі” споўнілася 50 гадоў. Наша газета не раз пісала пра кіраўніка, гісторыю стварэння ўнікальнага калектыву, ягоны выступленні — у тым ліку і ў Парыжы, штаб-кватэры ЮНЭСКО. (“Дударыкі” і іншыя — у Парыжы: Вялікі творчы дэсант з Беларусі актыўна працуе ў Францыі”. — ГР, 17.04 2014.). Летась гурт быў адзначаны Спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта — “за выдатныя дасягненні ў галіне аматарскага мастацтва”. Сёлетая ж ізноў выступіў на штогадовым фэсце “Гармонік збірае сяброў” (13 мая, ДК Трактарнага завода), даў святочна-справаздачны канцэрт у гонар 50-годдзя (на сцэне таго ж ДК, 27 сакавіка) і засвяціўся ў вялікім канцэрте ў спарткомплексе “Мінск-Арэна” (Дзень народнага адзінства: 17 верасня). У інтэрв’е, дарэчы, ёсць фотаздымкі, відэазапісы тых выступленняў.

У зносінах са спадаром Дзмітрыем напрыканцы лета я цікавіўся: можа і ў культурнай праграме Дня беларускага пісьменства ў Капылі землякі запрасілі паўдзельнічаць? Не... Спадзяемся, і яго, і ягоных “Дударыкаў” ды “Мінскія музыкі” яшчэ сустрэнуць належаць чынам у падноўленым Капылі. Дарэчы, мы разам і песню напісалі, у стылі настальжы, пра Капыль — паводле ягоных уражанняў дзяцінства, юнацтва. І на гэты раз мой суразмоўца з імшэтам узяўся згадваць, колькі таленавітых музыкаў было ў пару ягонай малодасці на Капыльшчыне, і

пісьменства: бо напісанае застаецца... — пачаць са спіса і здымкаў. Іх даслаў музыка ў рэдакцыю. Потым прыйшоў — і прайшлі мы па спісе, зрабілі невялічкія каментары. На паўнату інфармацыі яны не прэтэндуецца, але з’яву пад назвай “Капыльскія музыкі” — акрэсліваюць. Магчыма, нешта з часам будзе дапоўнена — у тым ліку й вучнямі, нашчадкамі, роднымі-сваякамі тых музыкаў.

Лёс, можна сказаць, з дзяцінства падтурхоўваў Дзімку ў музыку. Трафейны гармонік з вайны прывёз бацька, гвардыі старшыня Дзмітрый Ровенскі, часам браў той “Hohner” у рукі

а ты падбірай”. Ведаю, што й дзед мой Амброжый, які ў вайну загінуў, быў вельмі добрым барабаншчыкам”.

Рыхтуючы нататкі, у інтэрв’е я знайшоў сціплы весткі: “Нагорный Анфросий Иоаннович. Рядовой, 1904 г.р. Белорусская ССР, Бобруйская обл., Копыльский р-н, д. Ржовка (правільна: Ржаўка. — Рэд.), Место службы: п/п 28751. Пропал без весті __.11.1944”.

Але ж не толькі ягоны дзед — увесь род па маці, па беларускай лініі быў надзвычай сільны да музыкі: “Абодва маміны браты, напрыклад, былі знатнымі народнымі музыкамі. Людзі старэйшыя памятаюць,

не пашыранае. Адтуль, з вёскі Пясочнае, родам быў і вядомы паэт Анатоль (Акім Пятровіч) Астрэйка.

2. **Пратасевіч Вячаслаў Сцяпанавіч** — жыў у вёсцы Пясочнае. Селянін, інструменты рабіў: народны майстар. Потым пераехаў пад Мінск, у Калодзішчы. Майстраваў інструменты з саломкі, жалейкі, дудкі, ліры... Ведаю, музыка Уладзімір Гром — ён стварыў гурт “Крупіцкія музыкі” ды кіраваў ім — толькі ў Пратасевіча й заказваў інструменты.

3. **Янушка Аляксандр Вікенцевіч** кіраваў аркестрам у Капылі. Быў у ваенных, і пасля вайны ўсё жыццё, помніцца,

Амброжый (Ануфрыі) Нагорны — дзед Дзмітрыя Ровенскага, які не вярнуўся з вайны

Дзмітрый Ровенскі з юнымі артыстамі гуртка “Дударыкі”

ФОТА З АРХІВА ДЗІМІТРЫЯ РОВЕНСКАГА

тры на трубе граць, асвойваў альт і тэнар, барытон і трамбон. У 64-65-х і сам падпрацоўваў баяністам у ДК: пасля 9 класа ў вярхоўную школу хадзіў. А ў ДК у нас і калектывы быў эстрадны, які, помніцца, кампазітар Дзмітрый Лукас на конкурсе ў Нясвіжы разнёс, казаў: “Какая-то прывольная музыка!”. І я ад такой музыкі адшоў. Загінуў Фядотавіч у 67-м ці 68-м: я, помніцца, ужо ў арміі адслужыў. Мы — хто яго ведалі, вучні — наведваем магілы музыкаў, да ўсіх заходзім. Там усе ў рад пахаваныя. Першы мой бацька ляжыць: яго не стала ў 1968-м. І там жа Клякін, Янушка...

З дакументаў, прадстаўленых на ўзнагароды вынікае, што Аляксей Клякін яшчэ ў бах пад Рэчыцай у жніўні 41-га быў паранены, атрымаў медаль “За баявыя заслугі”. На час узнагароджання ён — старшыня музыканцкага ўзвода. Родам з 1912-га, з Маскоўскай вобласці, у арміі ў 1927-га (з 15 гадоў!). Мабыць, служыў і пасля вайны — ці то ўзнагарода (ордэн Чырвонай Зоркі) знайшла героя напрыканцы 1947-га.

5. **Касабуцкі Іван** — з Капыля. Жыў непалёк ад нас: па вул. Карла Маркса, 12. І там жа праз хат 5 — дом, што належыць сям’і Цішкі Гартнага.

Магчыма, гэтыя парты з часам дапоўняцца. На партале <http://podvignaroda.ru/> ёсць 39 пазіцый, калі шукаць інфармацыю па словах “Косубуцкі Іван”. То можа й гэты музыка быў франтавіком?

6. **Ровенскі Дзмітрый Фёдаравіч**. Гэта мой бацька. Родам з 1925-га, са Стаўрапольскага краю, добраахвотнікам у 16 гадоў, у 1941-м пайшоў на вайну. Быў кавалерстам, у 17 ужо старшыня эскадрона. Узнагароджаны медалімі “За баявыя заслугі”, “За адвагу”, ордэнам Чырвонай Зоркі. Пасля вайны прыехаў у Капыль, ажаніўся. Працаваў у міліцыі, у гурце “Капыльскія дудары” граў і далучаў мяне да музыкі. А яго бацька, дзед мой, граў на скрыпцы, вучыў дзяцей музыцы ў школе. І я трошкі той дзедавай долі на сябе, відаць, узяў.

7. **Малевіч Пётр Пятровіч**

Вяселле бацькоў Дзмітрыя Ровенскага. 1946 г.

ёсць унікальныя здымкі. Што ўдалося знайсці яму ў архівах дакументальны фільм “Беларускія напевы” (1963) — з аповедам пра музыкаў з Капыля. Там у кадрах і ён з бацькам ды сястрой: граюць на дудках. (І мы пісалі, што “Дударыкі”, па сутнасці, адтуль вядучы радавод — у тэксце “Дударыкі” не старэюць: Знакаміты беларускі дзіцячы гурт рыхтуюцца адзначаць 50-гадовы юбілей” — часопіс “Беларусь. Belarus”, 2019, №2). То й пра гурт “Капыльскія дудары” ўзяўся Дзмітрый Ровенскі расказаць, і пра музыкаў, з якімі граў калісьці вясковія вяселлі...

Вырашылі — у гонар Дня

ды сыну падарыў: як толькі пяць гадоў яму споўнілася. Хлопчык падбіраў мелодыі, а паколькі маці, Ліна Ануфрыёўна, спявала хораша, то спрабаваў падгравыць: “У дзяцінстве ж найлепшы музыцы вучыцца. Не паверыце: першае сваё вяселле я ўжо сыграў з сябрам Сашкам, калі мы яшчэ ў школу не хадзілі!” З таго й пачалося: запрашалі на вечарынкі, гулянікі. А жыў Дзімка да школы ў вёсцы Ржаўцы: пад Капылём, у бабугі Серафімы. Там, расказвае, на вяселлях, фэстах граў музыкі, ды і сама яна цудоўна спявала, танцавала: “Мяне да музыкі падахвочвала, казала: “Давай я буду “выцілічываць”,

што амаль усе Нагорныя гралі на розных інструментах, хоць не мелі музычнай адукацыі. З радні склаўся цэлы аркестр! Тых музыкаў-самародкаў з вёскі Казакоўкі на Капыльшчыне звалі “Сляпыя”: бо кіраўнік іх, Уладзімір Міхайлавіч Давідовіч, быў зусім слепы. І амаль без пальцаў: у яго ў рукаў у дзяцінстве міна разарвалася. А як здорава граў на баяне! Слава пра музыкаў грымела па ўсёй акрузе, “Сляпых” не проста запрашалі граць на вяселлі, фэсты, святы. Канцэртны ці гастролі, як цяпер казалі б, распісанія былі на паўгода ці больш, звычайна ж на выхадныя. Са “Сляпымі” і я пазней шмат адыграў. З 1966-га ўжо ў Мінску жыў, а прыязджаў з імі граць, і вельмі многаму ў іх навучыўся”.

І далей пойдзем па спісе “Музыканты гарадскога пасёлка Капыль, 50-60 гады”, складзеным Дзмітрыем Ровенскім. З яго каментарамі.

1. **Астрэйка Мікалай Васілевіч** — у Капылі жыў. Хадзіў з палачкай, змайстраванай з палкі лыжнай. Бывала, дастае з яе нешта — і пачынае граць. Людзей навокал збяраўца! Майстар быў харошы. Пэўна, і ўдзельнік вайны. Здымак у мяне ёсць 1948 года, і на ім яму ўжо за 30.

Адначынам, што прозвішча Астрэйка на Капыльшчы-

Блізкія людзі, любімыя песні

На Літаратурным фестывалі “КрымБукФест-2021” быў прадстаўлены літаратурны праект “Пад заступніцтвам Еўфрасінні Полацкай”

— сябар бацькі, музыка. Мянуска “Барынь”. Да таго ж ён абутак майстраваў: такое рамяство ў Капылі было яшчэ жывое. Мен з яго сынам Валерам (ён таксама з 1948-га) дружылі, хадзілі ў адзін клас. І ў аркестры разам гралі. Даўно ўжо не бачыліся, гадоў мо 30...

Сапраўдным героем быў радавы Пётр Малевіч! Ён 1919-га, прызваны ў Чырвоную армію ў Капылі ў 1939-м (год вызвалення Заходняй Беларусі). Заслужыў чатыры медалі (у тым ліку “За адвагу”, “За вызваленне Варшавы”, “За ўзяцце Берліна”) і два ордэны Чырвонай Зоркі. Першы ордэн — за подзвіг, які здзейсніў, наводзячы пераправу праз рэчку Выню паблізу Салтановічыны (Нявіжкі раён) 3 ліпеня 1944 года: цяпер гэта Дзень Вызвалення Беларусі. Другі ордэн атрымаў, калі быў ардзінарам у кампалка, паблізу германскага горада Верфтіффуль (зямля Брандэнбург).

8. **Бохан Васіль** — у вёсцы Скабін (у слове націск на і) жыў, ад Капыля тры кіламетры. Граў на бас-геліконе — гэта інструмент у форме спіралі. Усе яго на Капыльшчыне ведалі. Моцны быў музыка, з ліку былых ваенных музыкантаў, якіх у нас звалі: макароннікі.

У інтэрв’е знаходзім пра яго: Васіль Міхайлавіч Бохан, Беларуска ССР, Лобувіцкая обл., Копыльский р-н, д. Скобин”, быў родам з 1926-га, у Чырвонай арміі — з ліпеня 1944-га. Медаль “За адвагу” заслужыў з мінамётам напярэдадні Дня Перамогі, 29 красавіка 1945-га, калі немцы спрабавалі вырвацца з акружэння. Меў таксама іншыя медалі, у тым ліку “За ўзяцце Кенігсберга” і “За ўзяцце Берліна”.

9. **Раецкі Вячаслаў** — саксафаніст. Думаю, быў ён музыка дыпламаваны. Помніцца, на провадах майго брата ў армію граў. Старэйшы за мяне, як і ўсе, пра яго расказваю, таму ведаю мала што пра яго.

10. **Рончык Міхал** — з вёскі Рончык прыязджаў на веласіпедзе. Дарэчы, у той вёсцы і свой аркестр быў, але ж у Капылі — граць было сапідней.

У спісе ўзнагароджаных франтавікоў шукалі прозвішча — і знайшлі: “Рончык Сергей Нестерович, 1913 г. р.”, у Чырвонай арміі з 1932 года, прызваны Капыльскім РВК. У дакументах на медаль “За баявыя заслугі” (кастрычнік 1943-га, быў кантужаны) ёсць згадка, што гэта “выключна дысцыплінаваны баец. Удмулівы, граматы музыкант”. Што ўдзельнічаў у шматлікіх сустрэчах і провадах папаўненняў пад музыку маршаў. Быў барытаністам музычнага ўзвода. Удзельнічаў у вызваленні Заходняй Беларусі (1939), у вайне з белафінамі (1939-40). Цалкам верагодна, што гэтыя музыканты, Міхал і Сяргей, — блізкая радня.

Іван Ждановіч
Заканчэне будзе.

Удзельнікі літаратурнага праекта “Пад заступніцтвам Еўфрасінні Полацкай”

Фестываль, як і ў ранейшыя гады, праходзіў у Сімферопалі, сталіцы Крыма, пры падтрымцы Мінікультуры Рэспублікі Крым.

У чарговы раз Крымская рэспубліканская ўніверсальная навуковая бібліятэка імя І. Я. Франка гасцінна расчыніла дзверы для таленавітых дзеячаў мастацтва і культуры Крыма ды гасцей: празаікаў, паэтаў з Масквы, Санкт-Пецярбурга, нават Краснарска. У шосты ўжо раз мы з сябрамі беларусамі паўдзельнічалі ў фестывалі: з праектам “Пад заступніцтвам Еўфрасінні Полацкай”. Дарэчы, па выніках аргкамітэт фестывалю ўзнагародзіў мяне дыпломам — за творчае плённае супрацоўніцтва і актыўны ўдзел у VII Літаратурным фестывалі “Крым-БукФест-2021”.

Фестываль — гэта і ж Алея друкаваных СМІ. У адной з палатак на ёй былі прадстаўлены часопісы, выдаўцом і рэдактарам якіх з’яўляюся шмат гадоў: “Крым — Беларусь” і “Крым — Север”. І экспазіцыя часопісаў адзначана была дыпломам. Дарэчы, фестываль пачаўся 15 верасня, у Беларусі гэта Дзень бібліятэк. Для нас вызначылі залу краязнаўства, у якой загадчыца аддзела краязнаўства бібліятэкі Наталія Гарайчук (у яе абодва дзяды — беларусы) падрыхтавала выставу кніг “Духоўная спадчына Еўфрасінні Полацкай”. У зале сабраліся гераіні публікацый у газеце “Голас Радзімы” — актыўныя нашай грамадскай суполкі “Беларускі Крым” імя Еўфрасінні Полацкай. Імпрэза праходзіла шумна, весела, з беларускімі песнямі, танцамі, нават карагодамі. У ковідную пару асабліва шануе вось такое шчасце зносін з дарагімі людзьмі — а беларускі спецыяльна прыехалі на фест з розных гарадоў і пасёлкаў Крыма. Дзяліліся навінамі, чыталі ў

газеце “ГР” матэрыялы пра станаўленне суполкі — адзінай такой, відаць, за межамі Беларусі.

У гасцяў у нас былі студэнты Таўрычаскага каледжа Крымскага федэральнага ўніверсітэта імя Вярынадскага. Многае ім было ўпершыню, з вялікай цікавасцю гарталі “Голас Радзімы”, звяртаючы асаблівую ўвагу на вёрстку: бо вучацца маладыя людзі на аддзяленні дызайнераў. Некаторыя з іх першы раз, як аказалася, трымалі ў руках газету, надрукаваную ў Беларусі, з артыкуламі пра беларусаў Крыма.

У ліку тых, каму далі слова на творчай імпрэзе — і наша сяброўка з таварыства “Беларускі Крым” імя Еўфрасінні Полацкай Вольга Рудзінка (мае нагрудны знак “Маці-геранія”, выгадала 5 дзецей).

Распавяла, як у 2015-м была ў паломніцтве па святыхнах Беларусі. Наведалі тады і Полацк дачкой: у той час паслушніцай, а цяпер манахшай Людмілай. Мы згадалі пра тое, што сястры Еўфрасіння — апякунка жаночага манастава, што Людміла цяпер жыве ў Свята-Траецкім жаночым манастыры, гэта ў цэнтры Сімферополя. А ў манастыры тым захоўваюцца мошчы святога Лукі Крымскага (у свеце Валянціна Войны-Ясянецкага, у якога па бацьку былі моцныя родавыя карані з Беларусі). Вось як цешна ўсё пераплецена ў лёсах крымскіх беларусаў!

Усіх нас падзівіла 87-гадовая Алена Кірыенка, адна з заснавальніц нашай суполкі. Родам Алена Яўменаўна з вёскі Гута (Клімавіцкі раён, Магілёўшчына). Было ў яе пудоўнае сольнае выступленне: спецыяльна падрыхтавала, выканалі беларускія прыпеўкі. Пра жывіцёў шлях нашай паважанай старэйшай сяброўкі мы збіраемся рас-

павесці ў “Голасе Радзімы”.

Яшчэ адна сяброўка суполкі, Галіна Баранава (Карась) жыве ў Саксім раёне. Распавяла пра тое, што нядаўна высветлілася: яны сваячкі з Вольгай Рудзінкай (Баравік) з Сімферопальскага раёна! Жывуць абедзве ў Крымце шмат гадоў. Нарадзілася Вольга Міхайлаўна ў вёсцы Пеніца (Калінкавіцкі раён, Гомельшчына), Галіна Рыгораўна — у саміх Калінкавічах. А звязвае іх радня, родавыя карані ў вёсцы Мушчар: была яна спалена ў гады вайны і адноўлена пасля Перамогі.

Пра адну з нашых творчых сустрэч — фестываль беларускай культуры “Пад заступніцтвам Еўфрасінні Полацкай” у храмавым комплексе ў Еўпаторыі — чыталі мы тэкст з “ГР” усьлях. Напісанае, надрукаванае — застаецца! Той Фестываль асабліва запомніўся. Тады настаіць храма ў імя свяціцеля Лукі протаіерэя Уладзімір Бадах (у яго таксама ёсць беларускія родавыя карані) здзейсніў малебен прападобнай Еўфрасінні, ігуменні Полацкай, 5 чэрвеня, у дзень памінаання святой. Успаміналі словы яго віншавання пасля набажэнства “... вельмі радасна бачыць прыхаджан у нацыянальных касцюмах. Гэта часцінка дзівоснай беларускай зямлі, якая з’яўляецца і для мяне роднаю. Таму ўдва радасна здзяйсняць малебен прападобнай Еўфрасінні Полацкай. Усім вам жадаю здароўя, малітоўнага заступніцтва, святой дапамогі ва ўсіх жыццёвых клопатах, а самае галоўнае — імкнення да выратавання вечнай душы”.

Усе мы атрымалі ад нашых беларускіх продкаў духоўную спадчыну, якая неацэнная, невымерная. Мы нясем у сабе любоў да роднай мовы, беларускіх традыцый, нашага народа, Зямлі Беларускай. І мы, беларусы ў Крымце, беражліва зберагаем і прымнажам тэя скарбы, каб перадаць іх наступнікам. Цікавімся жыццём у Беларусі, хочам яшчэ многае спазнаць, спрабуем нечаму навучыцца: каб карыснымі быць для сваёй Айчыны. Прышоў у імпрэзу

Ігар Класоўскі: беларус з Гомеля, даўно жыве ў Сімферопалі, сябар нашай суполкі, паэт. Ён выступіў, падарыў нам вершы пра Еўфрасінню Полацкую на беларускай мове. Свае вершы “Свято ў акне” і “Еўфрасіння Полацкая” чытала беларуска з пасёлка Лясноўка Сакскага раёна Галіна Баранава. Потым яе радкі мы яшчэ згадалі: “А жыцьне твоб шчаслівае стала, нам всем Евфросинья нужна”. Выкладчыца Еўпаторыйскай мастацкай школы Алена Прынц і мастачка, рэстаўратар Тамара Пухальская з Сімферополя распавялі пра цікавыя падрабязнасці з жыцця святой, падзяліліся думкамі пра стварэнне новых абразоў з яе выявай — над тым абедзве працуюць. Яшчэ адна творчая асоба ў нашай суполцы — Людміла Цімашчук з Краснаперакоска (дарэчы, пра яе сёлта быў тэкст “«Крымка» помніць пра Журыхі” — ГР, 25.03.2021). Людміла прывезла на сустрэчу свой габелан “Беларус” ды распавяла, як працавала над ім.

З вялікай цікавасцю ўспрынялі ўсе апавед Людміла Айзенштэйн (у дзявоцтве Шапелтунко) — намесніцы кіраўніцы суполкі “Беларускі Крым” імя Еўфрасінні Полацкай. Наша сяброўка адпачывала ў санаторыі на Башкаўшчыне: у Іванаўскім раёне Брэстчыны. Наведала там як родную вёску Трудавая, дзе нарадзілася, так і Варазвічы: там вучылася. Ды пра тое, пра крымскі лёс нашай сяброўкі, якая займаецца турбізнесам — раскажам іншым разам.

А якія прыгожыя беларускія песні мы спявалі! Ну як жа і не падхапіць, калі запявалі Тацыяна Стасева, Марыя Кошалева, Вольга Рудзінка, Тацыяна Склярэнка з ансамбля “Родныя напевы” — ёсць такі ў Сімферопальскім раёне. А словы ж любімых песень ведаюць усе!

Дзіна Шаўчэнка, кіраўніца Крымскай рэспубліканскай культурна-асветніцкай грамадскай арганізацыі “Беларускі Крым” імя Еўфрасінні Полацкай

ФОТА: З АРХІВА СУПОЛКІ

ДЫЯСПАРА

Меншасць і большасць у люстэрку навукі

“Беларусы ў Малдове і Малдова ў беларусах” — такая кніга выйшла ў серыі “Народы і культуры” ў выдавецтве “Беларуская навука”

Кнігу напісала этнолаг, доктар (хабілітаван) гістарычных навук Елізавета Квілінкова (Касым) у суаўтарстве з доктарам (хабілітаваным) палітычных навук Васілём Саковічам.

“Беларусы Малдовы адносяцца да так званай новай этнічнай дыяспары, якая ў большасці сваёй сфармавалася пасля Другой сусветнай вайны. У савецкі перыяд Беларусь фактычна з’яўлялася пастаўшчыком у Малдову высокапрафесійных спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй. У 50-я гады XX ст. амаль адна траціна ўсіх эканамістаў Малдовы былі беларусы”, — засведчана ў кнізе. А побач прыводзяцца звесткі: самай вялікай беларускай дыяспары ў Малдове была перад распадам Савецкага Саюза, у 1989-м яна складала 19,6 тысяч чалавек. Ад пачатку 90-х колькасць беларусаў у Малдове пачала скарачацца: у 2017-м там жыло крыху больш за 3 тысячы этнічных беларусаў.

Елізавета Квілінкова, працуючы над кнігай, апытала этнічных беларусаў, якія жывуць у розных рэгіёнах Малдовы (Кішынеў, Бельцы, Камрат), у Прыднястроўі (Ціраспаль, Бяндэры, Рыбніца) і зрабіла на тым матэрыяле навуковыя высновы: яны пакладзены ў аснову кнігі. Усяго апытана каля 100 чалавек.

“Беларусы, якія жывуць у Малдове, даследаваліся ў адпаведнасці з метадамі этналогіі, — расказала яна. — У кнізе прыадкрываецца іх душэўны свет, расказваецца, як на іх паўплываў пераезд, як прыстасаваліся да новых умоў і ці хочучь вярнуцца на радзіму. Людзі раскрываюцца і дзеляцца патаемнымі думкамі, часам не прызначанымі для шырокага кола чытачоў. Іх эмацыйныя апаведы дапамагаюць зразумець жыццё беларускай дыяспары ў Малдове глыбей, чым толькі сухія статыстычныя дадзеныя”.

Нягледзячы на тое, што беларуская дыяспара Малдовы цяпер невялікая, для яе ўласцівыя свае асаблівасці ў адаптацыі ды акультурацыі (працэсу ўзаемаўплыву культуры). “Беларусы Малдовы сваімі справамі, працаздольнасцю, талентамі, бесканфліктнасцю, умением ужывацца з прадстаўнікамі іншых народаў сфармавалі ў малдаван паважлівае і добрае стаўленне да Беларусі, да беларускага народа”, — расказала Елізавета Квілінкова. Зрабіла дыяспара і свой унё-

Святкаванне 30-годдзя незалежнасці Рэспублікі Малдова ў Амбасадзе Малдовы ў Беларусі 27 жніўня 2021 г.

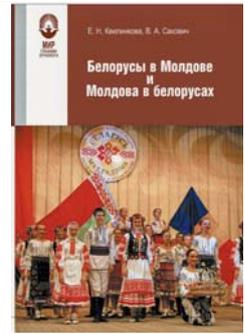
сак у пашырэнне беларускай культурнай спадчыны за мяжой: за той час, які беларусы жывуць у Малдове, нашы супляменнікі стварылі там свае этнакультурныя суполкі ў розных рэгіёнах краіны, заявілі пра сябе як прадстаўнікоў беларускага этнасу. “Для беларусаў, якія апынуліся за межамі сваёй этнічнай Бацькаўшчыны, вельмі важна мець агульную інфраструктуру з Радзімай, ведаць, што ў ёй адбываецца”, — лічыць даследчыца. Таму й газета “Голас Радзімы” застаецца адной з найбольш запатрабаваных інфармацыйна-асветніцкіх газет пра беларусаў і для беларусаў за мяжой. Нават асобны раздзел выдання прысвечаны ролі “ГР” у жыцці дыяспары: “Сябры беларускай абшчыны заўсёды чытаюць газету з цікавасцю. Дзякуючы “Голасу Радзімы” яны не толькі атрымліваюць весткі з этнічнай Радзімы, чытаюць навіны пра сучаснікі, але й ведаюць пра жыццё іншых беларускіх дыяспар, знаёмяцца з вынікамі пасяджэнняў Кансультатывага савета па справах беларусаў замежжа пры МЗС Беларусі ды пра многае іншае”.

Пісаць кнігу пра беларусаў Малдовы Елізавета Квілінкова пачала тады, калі працавала ў Інстытуце культурнай спадчыны Акадэміі навук Малдовы. Цяпер яна працуе ў Цэнтры даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі: вывучае нацыянальныя меншасці ў нашай краіне. У хуткім часе збіраецца выдаць кнігу пра гагаўзаў — да гэтай нацыянальнасці яна й сама належыць. Адзін з раздзелаў кнігі прысвеч-

Елізавета Квілінкова з гаспадаром Васілём Семенюком каля яго малдаўска-беларускага падворка

ціць гагаўзам Беларусі. Наступнай, дзеляцца планами, будзе кніга пра малдаван Беларусі: яна ўжо апытала каля 30 беларускіх гагаўзаў і каля 30 беларускіх малдаван. Каб лепш ішла праца, Елізавета Мікалаеўна нават пачала ўдзельнічаць у жыцці малдаўскай дыяспары. І ўжо неаднаразова бывала ў вёсцы Баравікі (Дзяржынскі раён, пад Мінскам) на малдаўска-беларускім падворку сям’і Семенюкоў: Васіля Міхайлавіча і Ніны Сцяпанавічы. Там часта збіраюцца на святы сябры суполкі беларускіх малдаван. “Малдаване Беларусі ўмеюць не толькі добра працаваць, але й хораша ад-

Вокладка кнігі

пачываць. Радуе тое, што яны збераглі тут сваю мову і традыцыі”, — упэўнілася Елізавета Квілінкова. Матэрыялаў на збіраных, на яе думку, будзе дастаткова, каб выдаць нават дзве кніжкі.

Вучоная збіраецца даследаваць і жыццё беларускіх татар. Ёй цікава, як прадстаўнікі гэтага народа змаглі зберагчы свае этнічныя асаблівасці, духоўныя каштоўнасці, больш за 600 гадоў жывучы на тэрыторыі, дзе большасць жыхароў вызнае хрысціянства. Елізавета Мікалаеўна ўжо наведвала татарскую мячэць у Мінску, пазнаёмілася з Абу-Бекірам Шабановічам, муфціем (старшынёй) Мусульманскага рэлігійнага аб’яднання Беларусі, ды іншымі прадстаўнікамі татарскай абшчыны.

“Выданні такога кшталту вельмі важныя, — разважае навукоўца. — Яны дапамагаюць згуртавацца ўсім людзям у Беларусі, незалежна ад таго, якой мы нацыянальнасці. Праз такія кнігі можна больш даведацца аб прадстаўніках нацменшасцяў, аб адрозненнях і падобнасцях паміж сабой ды імі. Дзякуючы таму культурная дыстанцыя між прадстаўнікамі розных народаў скарачаецца і фарміруецца пэўная талерантнасць у грамадстве. Што дазваляе суіснаваць людзям розных нацыянальнасцяў у міры і згодзе”.

У прадстаўнікоў іншых нацыянальнасцяў Елізавета Квілінкова дазнаецца, якімі яны ўспрымаюць беларусаў пасля доўгіх гадоў дзесяцігодняга жыцця з імі на гэтай зямлі: “Ад таго, якія стасункі склаліся між беларусамі ды прадстаўнікамі іншых нацыянальнасцяў, у многім залежыць працэс фарміравання пацучы агульнай грамадзянскай ідэнтычнасці ў людзей розных нацыянальнасцяў у Беларусі”.

З карэннымі беларусамі Елізавета Мікалаеўна імкнецца сябраваць ужо не для таго, каб зрабіць нейкія навуковыя высновы — каб самой больш даведацца пра Беларусь і культуру людзей, якія ў ёй жывуць. А таму спадзірае беларускую мову. Завяла маленькі слоўнік: запісвае туды новыя для яе словы і запамінае. Прызналася, што любіць хадзіць у беларускія гэатры, некай была ўжо на спектаклі на беларускай мове.

Ганна Лагун

КАНФЕСІІ

Супольная малітва пра здароўе

Храмы Беларусі будуць адкрытыя ў часе пандэміі

Дарога да храмаў у Беларусі нікому не будзе зачыненая і ў часе пандэміі каранавірусу. Пра гэта гаварылася 21 кастрычніка ў апарце Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў на пасяджэнні Кансультатывага міжканфесійнай рады. “Каб не ўзнікла сітуацыя, калі нам дзевяціцца зачыняць храмы, як тое ўжо адбываецца ў некаторых краінах, мы звяртаемся да вас і просім вашага садзеяння ў нашай агульнай рабоце па зберажэнні чалавечых жыццяў”, — звярнуўся да святароў Упаўнаважаны Аляксандр Румак.

Своеасабліваю лекцыю-заахочванне да вакцынацыі ад каранавірусу зрабіла для прадстаўнікоў розных канфесій першы намеснік Міністра аховы

здароўя Алена Богдан. Яна пабяяцала, што лекары цэнтральных раённых баліцы змогуць дапамагчы рэлігійным арганізацыям вакцынаваць прыходы і манастыры. На яе думку, толькі так можна знізіць рызыку захворвання ад COVID-19 у часе набажэнстваў. “Вядома, людзі прыходзяць у храмы, пакланяюцца іконам, прыкладваюцца да іх, і, што б мы ні гаварылі, будуць так рабіць, бо вераць... А значыць, наша задача, каб побач быў той, хто пратрэ ікону, каб былі створаны ўмовы для прадукцыйнага несябека”, — нагадала яна простыя ісціны. Нашэнне маскі, дыстанцыяванне ў часе набажэнстваў таксама нельга ігнараваць. Міністэрства аховы здароўя працавала для рэлігійных арганізацый

рэкамендацыі па абароне ад кавіду.

Старшыня канферэнцыі каталіцкіх епіскапаў Беларусі Алег Буткевіч, выступаючы перад журналістамі, сказаў: “Бог чуе кожную малітву, аднак вернік разумее, што асаблівае значэнне мае малітва супольная. Няспынна мы заахочваем людзей, каб яны прымалі меры па бяспецы асабістай. У кожным касцёле мы маем дызынфікуючыя сродкі для кожнага. Заахочваем людзей захоўваць дыстанцыю, хоць не заўсёды тое магчыма”.

Архіепіскап Гродзенскі й Ваўкавыскі Антоній з ім пагадзіўся: “Здароўе — гэта дар Божы, і мы павінны ўважліва ставіцца да яго, прыслухоўвацца да свайго арганізма”. Для тых, хто не можа прый-

сці ў царкву ці касцёл па розных прычынах, ладзіцца прамяя відэатрансляцыі набажэнстваў на ютубканале.

Прадстаўнікі іншых канфесій у Беларусі таксама не застаюцца аб’якавымі да парад медыкаў.

На пасяджэнні Кансультатывага міжканфесійнай рады былі разгледжаны таксама іншыя пытанні, якія хвалююць вернікаў. Напрыклад, пытанні дзяржрэгістрацыі рэлігійным арганізацыям нерухомай маёмасці ды зямельных адносін, правядзення рамонтных і рэстаўрацыйных работ у культовых будынках, якія маюць статус гістарычна-культурнай каштоўнасці.

Ганна Лагун

ГЛЫБІНКА

Восенню ў Церабязжове

На радзіме вядомага даследчыка фальклору Васіля Ліцьвінкі шануюць яго памяць

Не зарастаюць сцежкі памяці, пакуль мы ходзім па іх. І песні родныя жывуць, пакуль іх спяваюць. У тым быў перакананы кандыдат філалагічных навук, нястомны даследчык і папулярны рэдактар Беларускай фальклорнай спадчыны Васіль Ліцьвінкі (07.12.1941–12.07.2007). Ён кіраваў адпаведнай навукова-даследчай лабараторыяй Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Працуючы малодшым навуковым супрацоўнікам там па ягоным запрашэнні некаторы час, бачыў яе рупліўца зблізка. Мы з ім равеснікі, аднаго “ваеннага” года родам, палешукі абодва, і таму заўсёды знаходзілі паразуменне. Васіль Дзмітрэвіч вельмі любіў народныя абрады, традыцыі, песні, танцы. Любіў працавітых і таленавітых людзей “з народа”, якія з добрым гумарам, з мудрай разважлівасцю ішлі па жыцці. Да таго ж, разумючы моц і прыгажосць народнай культуры, мой малодшы, на некалькі месяцаў, сябар усяляк імкнуўся ўсё лепшае з яе неж зафіксаваць ды перадаць у спадчыну моладзі, дзецям. Для таго, дарэчы, і была створана лабараторыя — пра тое я крыху пісаў летась (“Прышоў з Церабязжова. І туды вярнуўся” — ГР, 13.11.2020). Помніцца яшчэ, якой папулярнасцю карысталася перадача “Запрашаем на вясчоркі” на Беларускам тэлебачанні — а Васіль Ліцьвінкі якая і быў доўгі час яе “маторам”, вядучым: у 1987-2003 гадах.

Сёлета — юбілейны для Васіля Ліцьвінкі год, і сэрца зноў паклікала мяне на радзіму

сябра: на Палессе, у Столінскім раён. Не склалася, на жаль, каб і мінскі Тэатр фальклору “Магуліна хата” паехаў туды, таму спачатку завітаў я ў Давыд-Гарадок. І мае сябры, прафесійныя артысты Міхал Шыкунец, Ніна Комік, Аксана Цывіс без лішніх размоў пагадзіліся паехаць разам правесці творчую сустрэчу ў Церабязжовскай школе, дзе вучыўся Васіль.

На ганку школы душэўна сустрэклі нас малады дырэктар Васіль Мікалаевіч Шпакевіч, іншыя настаўнікі, вучні. Нам расказалі, як вучыўся Васіль Ліцьвінкі, у грамадскіх справах удзельнічаў. І, стаўшы навукоўцам, вёску родную не забываў: да мамы наведваўся. У школьным музеі ёсць ягоныя кнігі, публікацыі. Ёсць на стэндзе фотаздымак былога вучня (у кашулі-вышыванцы ды саламяным брылі), а імя Васіля Ліцьвінкі ўнеслі ў Кнігу памяці землякоў.

І артысты, з якімі мы прыехалі ў Церабязжов, з Васілём былі ў знаёмстве. Так што была гэтая сустрэча-ўспамін у коле сяброў. Душэўную атмасферу адразу ж стварылі ў зале песні ў выкананні трыма з Давыд-Гарадка. І лёгкая туга ўсіх ахінула, калі дзівосны голас Ніны Комік павеў нас у мінулае: “Калі каліна не цвіла, То не ламай каліну...” То была любімая песня Васіля Ліцьвінкі, яе ж любіла спяваць яго маці. Чым далей — тым усё больш адкрываліся нам юныя церабязжоўцы. І бачылі б вы, як здылі вочы школьнікаў! Значыць, родныя песні знаходзяць жывы водгук у іх сэрцах. Да таго ж і

Мікола Котаў (з бубнам) і яго сябры-артысты з Давыд-Гарадка невялічкі “самадзейны аркестр” — шлях да Беларусі, да ўсведамлення нашага адзінства, у якім — і прыгажосць, і сіла нашай Бацькаўшчыны.

Удзельнікі сустрэчы, у тым ліку настаўнікі і вучні Церабязжовскай школы, удзячныя за падтрымку творчага праекта з боку мецэната, пісьменніка Валерыя Сарокі ды Беларускага фонда культуры (старшыня праўлення — Тадэўш Стружэцкі).

Потым і на ганку школы шчыра дзякавалі нам землякі Васіля Ліцьвінкі — за сустрэчу, за памяць. То дзякуем і мы вам, церабязжоўцы! З павагі да роднай культуры, з паглыблення ў духоўную спадчыну продкаў, шанавання традыцый пачынаецца для кожнага з нас

“шлях да Беларусі”, да ўсведамлення нашага адзінства, у якім — і прыгажосць, і сіла нашай Бацькаўшчыны.

Удзельнікі сустрэчы, у тым ліку настаўнікі і вучні Церабязжовскай школы, удзячныя за падтрымку творчага праекта з боку мецэната, пісьменніка Валерыя Сарокі ды Беларускага фонда культуры (старшыня праўлення — Тадэўш Стружэцкі).

Мікола Котаў, удзельнік сустрэчы, быў супрацоўнікам навукова-даследчай лабараторыі беларускага фальклору БДУ

БУДЗЕМ РАЗАМІ

НАШЫ З ВАМІ ў ЗАГАРОДЫ

Рэдакцыя газеты “Голас Радзімы” ды яе супрацоўнікі адзначаны дыпламамі й граматамі па выніках удзелу ў рэспубліканскім конкурсе

Кожны, хто чытае газету “Голас Радзімы”, звяртае ўвагу: гэта ёсць плён калектыўнай працы як журналістаў рэдакцыі, так і яе няштатных карэспандэнтаў з ліку беларусаў замежжа. Дзякуючы такому ўзаемадзеянню як жыццё ў Беларусі, так і жыццё нашых супляменнікаў за яе межамі адлюстроўваецца на старонках газеты. Прычым — на высокім узроўні. Пра тое сведчаць і чарговыя ўзнагароды.

Іх уручалі напрыканцы нядаўняга рэспубліканскага семінара для дзяржаўных СМІ “Маркетынг і новыя медыя” Міністр інфармацыі Уладзімір Пярцоў і Упаўнаважаны на справах рэлігій і нацыянальнасцяў Аляксандр Румак. Гэта былі ганаровыя граматы, дыпломы пераможцам і лаўрэатам рэспубліканскага конкурсу сярод журналістаў і СМІ на лепшае асвятленне пытанняў міжнацыянальных і міжканфесійных дачыненняў, міжкультурнага дыялогу ў Рэспубліцы Беларусь і супрацу з суайчынікамі за мяжой.

У ліку пераможцаў конкурсу ў “асабістым заліку” — галоўны рэдактар газеты “Голас Радзімы” Іван Ждановіч і рэдактар аддзела Ганна Лагун: яны атрымалі дыпломы і каштоўныя падарункі ад Упаўнаважанага. І сама рэдакцыя газеты “Голас Радзімы” ушанаваная па выніках працы ў 2020 і першай палове 2021 гадоў пахвальнай граматай Упаўнаважанага.

Рыгор Гарэшка

ВЕСТКІ З ДЫЯСПАР

Куточак мілы ёсць ў Мікалаеве

На фестывалі нацыянальных культур “Дружба-2021” ва ўкраінскім горадзе гучалі беларускія песні

Пра падзею напісала ў рэдакцыю Тацыяна Дзіменнікава, кіраўніца Мікалаевскага абласнога нацыянальна-культурнага таварыства беларусаў “Голас Радзімы”. Дарэчы, Тацыяна і спыталася на гэты раз, раней ад роднай матулі з вёскі палескай, Бацькаўшчыны з’ехаў, каб паспець на свята. “Мы заўсёды ў падобных фэстах удзельнічаем, — удакладняе зямлячка. — І цяпер пастараліся стварыць свой “Куточак беларускі”. Прадставілі там вырабы

народных майстроў, розныя беларускія кнігі, альбомы. І, як заўсёды, асаблівай папулярнасцю карысталася наша любімая газета “Голас Радзімы”: бо гэткае ж імя і ў нашай суполкі. На свяце гурт фальклорнай музыкі “Родныя напевы” спяваў беларускія народныя песні: “Касіў Ясь канюшыну”, “Бульбачка”, “Цячэ вада ў ярк”. Наша Юлечка Паўлюк спявала песню “Дзяўчынка-беларусачка” і чытала верш Леаніда Пранчэка “Мілая матуля”. Дарэчы, выступала Юлечка ў новым прыгожым нацыянальным строі. Вялікі дзякуй Амбасадзе Беларусі ў Украіне за падарункі да свята: нам своеча-

сова даслалі “Новай пошта” два сцяжкія касцюмы для дзяўчат-так”.

Тацыяна Дзіменнікава вельмі ўдзячныя за тое, што зладзілі фэст, Савету нацыянальных таварыстваў вобласці, упраўленню культуры, нацыянальнасцяў і рэлігій абласной дзяржаўна-прадпрыемстваў, упраўленню культуры і аховы культурнай спадчыны гарсавета. Кіраўніца суполкі выказвае падзяку актывістам-папелчнікам — а гэта, нагадаем, Тацыяна Бусько, Валыянціна Джуліна, Галіна Голуб, Ала Снігур, Юлія Паўлюк, Галіна Міняйла, Рыгор Лагунец, Ігар Цітоўскі, Ірына Русіна — за любоў да Радзімы, да бела-

рускай культуры. І яшчэ дзякуе Юрыю Дзінтарсу — за музычнае суправаджэнне. Шэраг фотаздымкаў, відэасюжэт са свята

Беларусы на свяце ў Мікалаеве ёсць у інтэрнэце, у прыватнасці, па спасылцы <https://melochijizni.ru/forum/49-1549-21>

Іван Іванав

2021: Год народнага адзінства

Чытайце газету ў інтэрнэце на партале vziasda.by

Заснавальнік:
Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова
“Выдавецкі дом
“Звязда”
Галоўны рэдактар
Іван ЖДАНОВІЧ

Адрас рэдакцыі:
220034, Мінск,
вул. Захарова, 19,
Плак 19.
E-mail: golos_radizmy@tut.by
Тэлефон: + 375-17-3167668

Рэдакцыйнае пасведчэнне №61.
Выдадзена 16.07.2018 года
Міністэрствам інфармацыі
Рэспублікі Беларусь

Выдавец:
Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова
“Выдавецкі дом “Звязда”
Дырэктар — галоўны рэдактар
Алесь Мікалаевіч КАРПЮКЕВІЧ

Аб’ём выдання: 2 друк. аск.
Падпісана да друку: 27.10.2021 г.
Наклад 167.
Заказ —
Выходзіць 1 раз на месяц

Месца друкавання:
Рэспубліканскае ўнітарнае
прадпрыемства “БудМедыяПраект”.
ЛП №02330/71 ад 23.01.2014.
Вул. Вольі Жаружы, 13/61.
220123 Мінск,
Рэспубліка Беларусь

Рупліцы прымяоцца толькі ў
электронным выглядзе, не вяртаюцца
і не рэануоуа. Пацыцы рэдакцыі
ды аўтару, матэрыялы жох
друкоуа на старонках “Голасу
Радзімы”, могуць не супадаць.

© “Голас Радзімы”, 2021